

Brussel, 28 juni 2016

De Heer Charles Michel,

Eerste Minister van België

16, Wetstraat

1000 Brussel

Open Brief aan de Heer Charles Michel, Eerste Minister van België

Meneer de Eerste Minister,

We zetten de stap om ons rechtstreeks tot u te richten omwille van een zeer simpele reden : u bent de enige persoon die, vanuit de plaats die u inneemt, nog bezwaar kan uiten ten aanzien van uw minister van volksgezondheid, Mevrouw Maggie De Block. Zij legde immers een wet met betrekking tot de psychotherapie ter stemming voor aan de volksvertegenwoordigers. Verschillenden onder ons, allen ondertekenaars van deze brief, hebben haar reeds onze verbijstering meegedeeld ten aanzien van haar onwrikbare wil om « de psychotherapie als een medische act te beschouwen » en aldus het beroep van psychotherapeut te schrappen.

Zonder in detail te treden in deze toch heel complexe materie willen we kort uw aandacht vestigen op de volgende vijf punten :

Dit wetsontwerp getuigt van een reducerende visie op de geestelijke gezondheidszorg.

Om haar project te rechtvaardigen refereert Mevrouw de Minister naar de *Evidence Based Medicine* (EBM). Deze visie is zeker op zijn plaats met betrekking tot het beheer en de rationalisatie van de medische zorg en zelfs van bepaalde medische disciplines, maar ze is totaal ontoereikend om het lijden in het veld van de geestelijke gezondheidszorg in rekening te brengen. Inderdaad, een adequate begeleiding van deze patiënten vereist dat de professionelen in staat zijn om voorbij dit model te gaan en hun handeling, zelfs de medische, te funderen op de geschiedenis van de patiënten en op het woord dat dit mogelijk maakt. In zijn advies geeft de Hoge Gezondheidsraad (HGR) zeer duidelijk de noodzaak aan van een « begeleiding, waarbij de wetenschappelijk gevalideerde gegevens (« evidence based ») vervuldigd worden met andere in het praktijkveld algemeen aanvaarde criteria (« practice based »), of ook met criteria vertrekkende vanuit de persoonlijke waarden van de patiënt/cliënt (« value based »).

Door deze complexiteit te reduceren zal het wetsontwerp de kwaliteit van de zorg naar beneden halen in plaats van verbeteren.

Dit wetsontwerp heft de psychotherapeutische stromingen, die nochtans de patiënten ten goede komen, op.

De onontbeerlijke complexiteit brengt psychotherapeuten ertoe om te werken volgens één van de vier door de HGR erkende stromingen : de psychoanalytische en psychodynamische, de

gedragmatig-cognitieve, de systeem- of gezinsbenadering, en tot slot de client-centered benadering. Deze waaier van psychotherapeutische stromingen komt de bevolking ten goede en laat een gezondheidszorg toe die op de meest adequate en gepersonaliseerde manier aangepast is aan elke patiënt. Het laat hem ook toe om van de ene benadering over te gaan naar een andere benadering naargelang zijn eigen evolutie, of deze van zijn familie.

We kunnen begrijpen dat deze verschillende eigenheden moeilijk te begrijpen zijn voor wie geen expert is. Maar dat ze weggewist zouden worden door het wetsontwerp lijkt ons onbegrijpelijk en nadelig voor de patiënten.

Dit wetsontwerp heft de onontbeerlijke specifieke vorming op.

De noodzakelijke diversiteit van de psychotherapeutische stromingen impliceert een diversiteit van de specifieke vormingen. Om psychotherapeut te zijn, is het onontbeerlijk om een vorming te volgen die een eerdere basisopleiding vervolledigt. Deze vorming, vaak van minstens vier jaar, moet uiteraard eigen zijn aan de gekozen psychotherapeutische oriëntatie en kan slechts gegeven worden door ervaren praktijkmensen.

Het wetsontwerp heft deze noodzaak op en zal leiden tot groteske situaties waarbij gevestigde psychotherapeuten onder de bevoegdheid zouden moeten staan van iemand met een medisch diploma.

Het wetsontwerp houdt geen rekening met overleg in een veld dat nochtans de pluridisciplinariteit in zich draagt.

Het wetsontwerp van uw minister is opgesteld op een discrete, om niet te zeggen heimelijke manier. Enkel een deel van de professionelen lijkt gehoord te worden, terwijl de anderen telkens een gesloten deur op hun weg vonden. We kunnen als voorbeeld verwijzen naar het feit dat er geen enkel antwoord werd gegeven aan de 70 vertegenwoordigers van instellingen die zich, in februari, richtten tot de minister met een *Memorandum voor een rigoureuze psychotherapie, bekommerd om de patiënten*.

De wet van 2014 daarentegen is opgesteld met een bekommernis voor een consensus op alle niveau's. De wet was, op wetenschappelijk vlak, gebaseerd op het advies van de Hoge Gezondheidsraad en was het gevolg van een ruim overleg met de professionelen van de geestelijke gezondheidszorg. Deze wetgeving was ook het voorwerp van een politieke consensus, zowel op het niveau van de regering (Laurette Onkelinx als minister van volksgezondheid) als het parlement (alle partijen behalve N-VA en VB ondertekenden de wet). Er vonden zelfs debatten plaats in de senaat, die de delicate punten ervan expliciteerden.

Hoe kan men begrijpen dat in een veld dat vereist dat men in staat is om rekening te houden met het anders zijn, met de diversiteit, en met de capaciteit om op een pluridisciplinaire manier te werken, dat het nieuwe wetsontwerp elke eis tot pluralisme verplettert ?

Een wet wordt niet toegepast.

Het regeerakkoord van 10 oktober 2014 vermeldt dat « de wet van 4 april 2014 die de beroepen van de geestelijke gezondheidszorg regelt en die het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 met

betrekking tot de uitoefening van de gezondheidsberoepen aanpast, zonder verwijl zal uitgevoerd worden. » (blz. 65). Zeker, de toepassing van de wet omvat enkele moeilijkheden, maar die zijn van technisch-juridische aard, en niet fundamenteel. Het voorgestelde wetsontwerp staat daarentegen bloot aan fundamentele kritieken, komende van de Raad van State en waarop de minister niet antwoordt. Hoe kan men begrijpen dat een regering een wet niet toepast waartoe ze zich nochtans had geëngageerd, om haar te vervangen door een te bekritisere wetgeving – en dit zowel op het vlak van de veiligheid van de patiënten als op het juridische vlak ?

Zelfs al zijn ze belangrijk en complex, toch zullen we niet ingaan op andere details. Met de lectuur van deze enkele punten begrijpt u vast waarom we ons tot u richten als laatste toevlucht, vermits uw minister van volksgezondheid zich doof toonde voor elk overleg. Wij vragen u dan ook met aandrang om te waken op het toepassen van de wet van 2014, zoals uw regeringsverklaring voorziet of, minstens, een werkelijk overleg te organiseren vooraleer over te gaan tot het voorstellen van een nieuw wetsontwerp.

Geloof ons, meneer de eerste minister, dat het ons geenszins gaat om corporatistische eisen, noch om het priviligiëren van een politieke familie, en nog minder om het discrediteren van een actie van de regering in deze moeilijke tijden. Het gaat veeleer om een maatschappelijk probleem, zelfs een kwestie van beschaving, maar bovenal gaat het om het respect voor de democratie.

We durven te hopen dat u daar, als lid van de liberale familie, gevoelig voor zal zijn, net zoals we durven te hopen dat u gevoelig zal zijn voor een pluraliteit van de praktijk.

U reeds bedankend voor de zorg waarmee u deze brief las, willen we u tot slot het grootste respect betuigen voor de manier waarop u één van de meest delicate taken uitvoert.

Association professionnelle ou de formation / Beroepsvereniging of vormingsorganisatie

- ACF-Belgique : Katty Langelez, Vice Présidente
- Acte Psychanalytique Peter : Peter Dyck, Président
- Antenne de Liège Section Clinique : Daniel Pasqualin Responsable
- APPPsy (Fédération Nationale des Psychologues Praticiens d’Orientation Psychanalytique) : Francis Martens, Président – Diane Drory
- ARPP, Association pour la Recherche en Psychothérapie Psychanalytique : Emmanuelle André, Présidente
- Artevelde Hogeschool : Joost Demuyne Docent Psychopathologie En Gevalsstudies
- Arteveldehogeschool opleiding Creatieve therapie: Elisabeth Serrus, Opleidingscoördinator
- Asbl Forestière : Isabelle Thys Psychologue
- Assobat – Association Belge Francophone Pour L’analyse Transactionnelle : Caroline Horschel Présidente
- Association de la Cause Freudienne – Belgique : Monique Kusnierek, Présidente – Bureau de Ville de Liège : Anne Chaumont, Responsable

- Association De Psychothérapie Psychanalytique De Couple Et De Famille Appcf : Martine Vermeulen Présidente
- Association des « Anciens de Psycho de l'ULB : Evelyne Defrenne Épouse Tollet Présidente
- Association Freudienne de Belgique : Didier De Brouwer, Président, Jean Pierre Lebrun ex-président, Pierre Marchal, ex-président, Anne Joos De Ter Beerst Ex-Présidente
- Association Pour La Psychothérapie Psychanalytique De Couple Et De Famille (APPCF) : Bruno Le Clef, Vice-Président
- Association pour la Recherche en Thérapie du Développement : Anne Semaille, Présidente
- Association Psychanalytique de la Cause Freudienne : Bernard Seynhaeve, Président – Guy Poblome, Vice-président
- Ateliers De L'insu : Tanguy De Foy Président
- AURA Paris, : Dominique Cupa, Chef de service de l'unité de psychonévrologie
- Bsjp/Ebpj (Belgische School Voor Jungiaanse Psychoanalyse/ Ecole Belge De Pyschanalyse Jungienne : Dirk Vergaert Voorzitter/Président
- Centre De Formation À La Thérapie De Famille : Marc Melen Formateur, Secrétaire
- Centre De Formation À La Thérapie Familiale de Namur : Helene Flawinne Directrice
- Centre Interdisciplinaire sur l'enfant Bxl : Claire Piette Co Responsable Du Cien De Bruxelles
- Centremergences : Anne De Greef, Coordinatrice – Nathalie Nenin Thérapeute
- Certificat universitaire fax. de médecine UCL, Patrick De Neuter, Directeur du Centre de formation aux cliniques psychanalytiques
- Cpfb Centre D'enseignement Supérieur De Promotion Et De Formation Continuée En Brabant Wallon : Béatrice Henne, Directrice
- De Oor-Zaak, Centrum voor Psychoanalyse: Jan Dejonghe, Voorzitter
- EBP-BSP (Ecole Belge de Psychoanalyse – Belgische School voor Psychoanalyse) : Vincent Magos Président – Johan De Groef, Vice-voorzitter
- École Belge De Psychothérapie Psychanalytique À Médiations (PSYCORPS) : Corinne Gere, Présidente
- Ecole de la Cause freudienne : Christiane Alberti, Présidente – Gil Caroz, Vice-président – Patricia Bosquin, Ex-présidente
- Ecole de psychanalyse Sigmund Freud : Christian Centner, Ex-Président
- Ellipse /Alises asbl: Stephan Luisetto, Directeur
- Espace analytique de Belgique : Cedric Levaque, Président – Nicole Stryckman, Vice-présidente – Didier Lestarquy, Secrétaire
- Fcpa (IFISAM) : Isabelle Maisin, Formatrice
- FCPE : Manoelle Descamps, Responsable de la formation aux cliniques psychanalytiques avec les enfants: certificat de formation continue de l'UCL
- Fédération Des Centres Pluralistes De Planning Familial : Emilie Saey, Coordinatrice
- Fédération des Psychothérapeutes Humanistes et Expérientiels (FPHE) : Michel Delbrouck, Administrateur

- Fédération Des Services De Santé Mentale Bruxellois Francophones : Paul Jaumaux, Président
- Fédération Des Structures Psycho-Socio-Thérapeutiques (F.S.P.S.T.) : Pascale Jacquet, Présidente
- Fédération Francophone Belge de Psychothérapie Psychanalytique : Jean-Pierre Petit, Président
- Federation Laique De Centres De Planning Familial : Gaëtan De Laever, Directeur
- Fédération Pour La Coordination Des Services De Santé Mentale Bicommunautaires : Jean-Pierre Ermans, Président De L'asbl
- Fedes 319.02 : Marc Stelleman, Président
- Forestiere Asbl : Annig Segers-Laurent, Présidente – Marie Houyoux, Formatrice
- Forum du Champ Lacanien de Liège : Léo Theunisen, Administrateur
- Forum du Champ lacanien du Brabant asbl : Zehra Eryoruk, Présidente
- Forum du Champ lacanien F4 (Belgique) Anne-Marie Devaux, Présidente
- Fpea Formation À La Psychothérapie Enfant Et Adolescent De L'ifisam : Nathalie Ferrard, Coordinatrice
- Gercpea : Carine De Buck, Présidente
- Gezelschap voor Psychoanalyse en Psychotherapie : Dries Roelandts, Voorzitter – Sarah Vande Walle – Joannes Késenne – Karin Temmerman, Lid van het GPP Olivier Neiryck, Lid – Frederik Van Driessche, Gewezen Seminarie-Verantwoordelijke
- Idesça (vzw voor psychoanalyse en de klinische vorming daarvan) : Wim Galle, Voorzitter
- IFISAM asbl, Institut de Formation à l'Intervention en Santé Mentale : Michel Cailliau Coordinateur général – Frans Leens, Président du Conseil d'administration – Nicolas Sarkissiane, Coordinateur
- Institut Belge De Gestalt-Thérapie : Jean-Denis Bustin, Formateur
- Institut D'études De La Famille Et Des Systèmes Humains : Edith Goldbeter Merinfeld, Directrice De La Formation (et Professeur Honoraire À L'ulb)
- Institut de Formation Systémique Montpellier Bruxelles – ifSmb : Bernard Filleul, Président
- Kliniek Sint-Jan Brussel : Cédric van Moorsel, Gewezen verantwoordelijke van de dienst psychogeriatric Arianet
- Kring voor Psychoanalyse van de New Lacanian School : Nathalie Laceur, Voorzitster – Lieve Billiet, Gewezen voorzitter
- Ligue Bruxelloise Francophone Pour La Santé Mentale : Eric Messens, Directeur
- Ligue Wallonne pour la Santé Mentale : Jacques Dewaegnaere, Président
- New Lacanian School Yves : Vanderveken, Président
- Nlpnl Belgique – Asbl : Malika Moussa Secrétaire
- Ou-Ki Vzw : Tom Verhaeghe, Stichtend Lid
- Programma Psychoanalytische Kliniek Gent (PpaK-Gent) : Anne Lysy, Coördinator
- Prospective Jeunesse Asbl : Guilhem De Crombrughe, Coordinateur Général

- Psychoanalytisch Studiecentrum Diest – De Lacaniaanse Oriëntatie : Guido Laforce, Verantwoordelijke
- Questionnement Psychanalytique : Guy Mertens, Président – Anne Capet, Psychiatre
- Redboxtrib.Asbl – Association Psycho-Culturelle : Brigitte Furnelle, Présidence
- Saint Lambert-Château Mondron Asbl : Fabian Pacifici, Président Du C.A.
- SBP/BVP (Société Belge de Psychanalyse/Belgische Vereniging voor Psychoanalyse) : Marie-France Dispaux, Blandine Faoro-Kreit, Christine Franckx, Pour le CA – Michele De Wind-Wayenberg – Claire De Vriendt-Goldman, Pédopsychiatre-Psychanalyste
- Sbpa : Anne Debra, Coordinatrice Formations
- Section Clinique de Bruxelles, Alexandre Stevens, Coordinateur
- Société Belge de Gestalt-Psychothérapie SBG: Pascal Lapeyre, Secrétaire général
- Solidarité Asbl : Benoit De Decker, Directeur
- Union Professionnelle Des Conseillers Conjugaux : Françoise Lemaire Présidente
- Union Professionnelle Des Psychologue Uppsy : Martine Vermeulen, Présidente
- Upc Kuleuven : Marjolein Wagemans, Muziektherapeut
- Vakgroep Wijsbegeerte & Moraalwetenschappen Vrije Universiteit Brussel : Marc Van Den Bossche, Hoogleraar En Vakgroepvoorziter
- Vida Densa, Centre De Formation : Yves Doutrelugne, Medecin Directeur
- Vormingsinstituut Van Het Gpp : Hilde Coppens, Algemeen Secretaris (verantwoordelijke)

Structures d'aide ou de soins / Voorzieningen voor geestelijke gezondheidszorg

- 't Wit Huis – De Kade : Joost Demuynck, Klinisch Psycholoog
- (h)eden : Mieke Stalpaert, Psychotherapeut
- Abris (Gent): Dennis Vermeesch, Mede-oprichte
- Acis La Petite Maison Asbl : Thierry Lebrun, Directeur Médical – Alain Sansterre, Directeur General
- Amo Color'ados : Patrick Van Laethem, Directeur
- Amo Latitude J : David Cornet, Directeur
- Antenne 110 ASBL : Bruno de Halleux, Directeur thérapeutique/administrateur délégué
- Catslesolbosch : Dany Estievenart, Directeur
- Caw : Eileen De Vlieger, Eerstelijns Hulpverlener
- Centre « D'Ici Et D'ailleurs », Service De Santé Mentale : Dominique Vossen, Médecin Directeur
- Centre « Lui et Nous » : Claude Malet, Directeur
- Centre chapelle aux champs : Cecile Vander vorst, Pedopsychiatre
- Centre Chapelle-aux-champs – département enfants et famille : Isabelle Taverna, Psychologue co-responsable
- Centre Chapelle-aux-Champs – département Adolescents et Jeunes Adultes : Raphaëlle de Menten, Co-responsable
- Centre Comprendre et Parler : Chantal Ligny, Médecin- Directeur

- Centre De Guidance D'ixelles Asbl : Michèle Ribourdouille, Coordinatrice
- Centre De Guidance Du Cpas Nivelles : Thierry Bastin, Directeur Médical
- Centre De Jour Le Pre-Texte Asbl : Bernard Hubeau, Directeur
- Centre de planning familial « La Famille Heureuse – Mons » Marc Dubois, Président
- Centre De Planning Familial De Bastogne : Colette Nicolay, Coordinatrice F.F.
- Centre de planning familial de Jette: Christophe Dubois, Directeur
- Centre De Prévention Du Suicide : Stéphanie De Maere, Directrice – Psychologue
- Centre De Santé Mentale Le Wops : Sylvie Doehaerd, Pédopsychiatre, Responsable De L'Équipe Enfant
- Centre De Sante Mentale Universitaire » Enfants-Parents » Liège : Françoise Bouchat, Directrice Administrative
- Centre Laurent Maréchal : Cyndie Castel, Responsable
- Centre Médical Enaden : Gigliola Corato, Responsable Du Centre De Jour – Marc De Vos, Directeur Médical – Jean-Louis Aucremanne, Responsable De L'hébergement De Séjour Court
- Centre psychanalytique de consultations et de traitement-Mons : Philippe Hellebois, Président
- Centre Psychiatrique A Gand : Veerle De Volder, Psychiatre
- Centre Psychothérapeutique De Jour Charles-Albert Frère : Isabelle Schonne, Direction Médicale
- Centre Psychothérapeutique De Jour Wops : Philippe Goossens, Médecin Directeur
- Centre Psychothérapeutique De Nuit De L'asbl Wolu-Psycho-Social (WOPS) : Michel Deroover, Médecin Directeur
- Centrum Voor Leerlingenbegeleiding : Ulrich Develter, Directeur
- Cgg Brussel Vzw : Julienne Wyns, Directeur
- Clairs Vallons : Carine De Buck, Direction Medicale
- Clinique Fond'roy : Marie-Pierre Laurent, Psychologue
- Clinique Sanatia : Laurence Ayache, Medecin Chef
- Clinique Sanatia – Asbl Valisana : Eugène Bajjana Songa, Président Du Conseil Médical Local
- Clinique St Jean; 1000 Bruxelles : Ludger Hebborn, Psychiatre, Responsable À Helix, unité D'hospitalisation De Jour Psychiatrique; Service De Psychopathologie Adulte
- Cliniques de l'Europe Site Saint-Michel: Anne Toussaint, Médecin psychiatre
- Club Antonin Artaud : Benjamin Francart, Directeur Thérapeutique
- Coe Extérieur-Jour : Etienne Declercq, Directeur
- Collège Marc Aurele A Malonne : Daniel Flawinne, Directeur
- Courtil (Le) : Dominique Holvoet, Directeur
- CPCT-Bruxelles, Centre psychanalytique de Consultations et de Traitement : Christine Le Boulengé, Directrice
- Csm Uccle : Patrick Lejuste, Responsable Local – Psychologue

- De Spiegel Vzw : Inge Temmerman, Psychotherapeut
- Famisol-Familles Solidaires : Gisèle Snyers, Directrice
- Ghdc Et Centre De Guidance : Anne-Sophie Martinquet, Psychologue-Psychothérapeute
- Habitations Protégées André Baillon : Manuelle Krings, Psychiatre, Directrice Thérapeutique
- Hestia, Maison d'accueil spécialisé : Boris Collin, Directeur thérapeutique et administratif
- Hôpital le Domaine : Sophie Maes, Chef de service Unité psychiatrique pour adolescents
- Hôpital Pédo-psychiatrique Parhélie : Patricia Baguet, Médecin Chef
- Hôpital Universitaire Des Enfants Reine Fabiola : Isabelle Lambotte, Chef De L'unité De Psychologie
- I.M.P. Saint-Joseph « La Nacelle » : Jean-Marie Georges, Responsable D'équipe
- Ihp L'ancrage : Céline Danloy, Directrice
- Ihp Prélude (J. L. Vivès) : Thierry Van De Wijngaert, Coordinateur-Responsable
- Ihp Solier : Godinas Stephanie, Psychiatre
- Infor-Drogues : Maud Devroey, Directrice
- Interstices Chu St Pierre : Patricia Diederich,
- L'abritier : Eric Streveler, Psychologue Et Coordinateur
- La Bastide : Marc Minnen, Directeur Du Centre De Jour
- La Cle – Asbl : Isabelle Van Cutsem, Directrice
- La Clinique Du Lien : Carine Smit, Co-Fondatrice
- La Coursive : Daniel Pasqualin, Directeur
- La Famille Heureuse St Josse, Centre Laïque De Planning Familial : Caroline Lecocq, Directrice
- La Lice Asbl : Didier De Brouwer, Médecin Directeur
- La Maison Familiale-Asbl-Services D'accueil : Van Landschoot Dominique, Direction
- La Porte Ouverte À Blicquy : Philippe Vansteenkiste, Médecin Directeur – Psychiatre
- Le Blé En Herbe; Centre De Planning Et De Consultations Conjugales : Nathalie De Villenfagne, Psychologue Et Thérapeute
- Le Centre De Nuit Du Woluwe Physique Social Asbl : Nadine Demoortel, Directrice Administrative
- Le Creuset – Centre Thérapeutique Pour Enfants Et Adolescents. : Salvatore Tona, Directeur
- Le Norois Asbl : Benoit Fleischman, Médecin Directeur
- Le Pré En Bulles Lieu Accueil 0-3ans Et Parents. 5100 Jambes – Asbl : Colette Godfrin, Présidente
- Le Sas Service de Santé Mentale d'Evere : Sylvain Gross, Médecin Directeur
- Le Vert À Soi (Tournai) : Emmanuel Thill, Médecin Responsable
- Les Ateliers Du 94 Asbl : Jean – François Mattivi, Directeur
- Les Bruyères Service d'Aide et d'Intervention Educative: Salvina Alba, Directrice

- Les Héliotropes Asbl : Nathalie Delvenne, Direction – Gaetan Hourlay, Responsable Medical
- Les Tropiques – Asbl : Jacques Begasse, Directeur
- Lui Et Nous : Anne Capet, Médecin Directeur
- Maison Médicale d’Evere : Violaine Van Cutsem, Psychotherapeute
- Maison Médicale de Barvaux : Docteur Jean Laperche, Médecin Vice-Président De L’asbl
- Maison Médicale Sur Lesse Asbl : Caroline Detry, Gestionnaire
- Messidor Asbl : Sylvia Di Matteo, Directrice
- Modus Vivendi Asbl : Catherine Van Huyck, Directrice
- P.C. Dr Guislain : Daisy Varewyck, Muziektherapeut
- Parhélie : Rita Conrard, Responsable
- Pc St. Amedeus Mortsel : Daina Peeters, Muziektherapeut
- Planning Familial De Waterloo : Claire Vander Vorst, Coordinatrice – Psychologue Clinicienne
- Planning Familial La Famille Heureuse Frameries : Katty Pirmez, Présidente
- Projet Lama : Stephanie Penelle, Psychologue
- Psychiatrisch Centrum Gent-Sleidinge : Raoul De Cuyper, Algemeen Directeur
- Psychiatrische Centra Gent-Sleidinge : Els Therssen, Stafmedewerker Klinisch Therapeutische Zorg
- Psychothrepeut : Wouter Schollaert, Psychoterapeut
- Ptc Rustenburg, Brugge : Sara De Vos, Hoofdgenesheer-Psychiater
- Relais De Coeurcq Asbl : Anne Van De Sompel, Présidente Secrétaire Et Bénévole
- Réseau D’aide Aux Toxicomanes (asbl) Sat Cocof : Claire Remy, Direction
- Réseau Dépendance Bruxelles-Est : Marie-Antoinette Henin, Coordinatrice
- Sap Aubange : Michaël Mathieu, Coordinateur
- Service de psychiatrie adulte de la Clinique Saint Jean : Sylvain Dal, Chef de service et Claire Mairiaux, Psychiatre responsable de l’unité d’hospitalisation B3
- Service De Psychiatrie Chr De Namur : Bernard DeParis, Chef De Service
- Service de Santé Mentale à l’ULB: SSM-ULB : Laure Clotour, Directrice médicale et clinique – Danielle Lieber, Direction gestionnaire
- Service De Santé Mentale De La Free Clinic : Serge Bechet, Responsable De Service
- Service de Santé Mentale de la Ville de Bruxelles : Denis Hirsch, Psychiatre Responsable du département adulte et adolescent .
- Service De Santé Mentale Du Tournaisis – Asbl : Gwenaelle Lefebvre, Directrice Administrative
- Service De Santé Mentale Florennes : Brigitte Labijn, Psychologue
- Service de Santé Mentale l’Eté: Jessica Sztalberg, Médecin Directeur
- Service de santé mentale Le Chien Vert: Patricia Baguet – Directeur médical, pédopsychiatre – Pascale Gustin, Co-directrice et psychologue

- Service De Santé Mentale Le Wops 1200 Bruxelles : Philippe Vansteenkiste, Médecin Directeur – Psychiatre
- Service De Santé Mentale Le »Grès » Grès » : Elisabeth Collet, Coordinatrice
- Service De Santé Mentale Province Namur : Françoise Bastin, Psychomotricienne
- Service De Santé Mentale Psycho-Etterbeek Asbl : Virginie Fontaine, Coordinatrice Générale
- Service De Santé Mentale Rivage-Den Zaet : Jean-Pierre Ermans, Médecin-Directeur
- Service De Santé Mentale Safrans : Alain Rozenberg, Membre Du Conseil De Direction
- Service De Santé Mentale, La Kalaude : Delphine Bougard, Directrice Administrative
- Service Provincial De Santé Mentale De Ath : Olivier T'iindt, Psychologue – Directeur Administratif
- Service Santé Mentale Le Grès : Anne Pignon, Psychiatre Présidente Du Conseil Médical
- Service Social Juif, Laurence Ayache, Médecin directeur
- Sésame Asbl, Namur : Ingrid Lempereur, Directrice
- SeSaMe, Service de santé mentale de la Ville de Bruxelles : Nicole Zucker, Médecin-directeur
- Sips, Planning Familial Pour Jeunes : Catherine Gérard, Psychologue
- Sozial-Psychologisches Zentrum V.O.G. : Joachim Nahl, Coordinateur D'équipe
- Ssm La Gerbe : Charles Burquel, Médecin Directeur
- Ssm Le Grès 51 Rue Des 3 Ponts, 1160 Bruxelles : Elia Batchy, Pedopsychiatre – Georges Schmit, Psychiatre, Ancien Directeur Médical
- Ssm Le Méridien : Ann Bryssinck, Responsable Médicale & Co-Directrice
- Ssm Safrans : Marion Seutin, Directrice Thérapeutique – Nelly Crockart, Logopede
- Ssm Sectorisé Forest-Uccle-Watermael Boitsfort : Hugues Borremans, Médecin Directeur – Daniel Malka, Coordinateur Général
- Tropiques Asbl : Anne Capet, Médecin Psychiatre
- Tsedek : Menno Fransen, Directeur
- Unité D'hébergement De Crise Du Centre Médical Enaden : Jean-Marc Josson, Responsable De L'unité – Nadine Page, Coordinatrice
- Unité Mère Bébé – Clairs Vallons : Marie Couvert, Psychologue Psychanalyste
- Unité Psy En Périnatalité De La Clinique E. Cavell : Claire De Vriendt-Goldman, Chef D'unité, Pédopsychiatre
- Villa Voortman : Dirk Bryssinck, Coördinator/Psycholoog
- Vzw Onze Kinderen : Paul Nieuwdorp, Algemeen Directeur
- VZW Work in Progress voor Initiatief Ondersteund Wonen De Achthoek Harelbeke: Tine Van Belle, Voorzitter en coördinator
- Wolvendael Asbl (Communauté Thérapeutique) : Etienne Oldenhove, Directeur Médical – Stéphanie Malchair, Directrice Administrative

Enseignants / Docent, lesgever

- Patrick De Neuter, Professeur émérite de psychopathologie UCL, Université de Louvain
- Lieven Desomviele, Arteveldehogeschool
- Guy De Villers, Enseignant, UCL
- Jacqueline Goffin, Enseignante Spécialisée en travail psychosocial en santé mentale, Haute Ecole P.H.Spaak
- Serge Goffinet, Chef de service – La Ramée
- Susann Heenen-Wolff, Professeur, Université de Louvain (UCL)
- Lieven Jonckheere, Universiteit Gent / Programma Psychoanalytische Kliniek Gent
- Antoine Masson, Professeur, École de criminologie – Université catholique de Louvain
- Christophe Morrone, Enseignant, Haute Ecole de la Province de Liège
- Karl-Leo Schwering, Université de Louvain
- Janna Van Der Heyden, Arteveldehogeschool Gent
- Melanie Foulon Arteveldehogeschool – Praktijklector Creatieve Therapie
- Sabrina Vanpoucke Arteveldehogeschool – Praktijklector Muziektherapie Banaba Creatieve Therapie
- Dominiek Hoens Arteveldehogeschool – Lector Banaba Creatieve Therapie
- Mathieu Van Der Straeten Arteveldehogeschool Gent – Docent
- Mieke Helsen Bijzondere Jeugdzorg – Psycholoog
- Marc Minnen C.E.S.A. (Spécialisation En Psychopathologie) – Enseignant
- Martine Goffin Centre Chapelle-Aux-Champs – Formatrice Ucc, Formatrice Associée Fcpe-Cfcp
- Gertrudis Van De Vijver Centrum Voor Kritische Filosofie – Prof.
- Diana Messina Cliniques Universitaires De Bruxelles – Hôpital Erasme – Maître De Stage
- Christophe Janssen Ecole De Criminologie-Ucl – Enseignant
- Jacques Roisin Fac Droit Et Criminologie Ucl – Chargé De Cours
- Anne-Christine Frankard Faculté De Psychologie Et Des Sciences De L'éducation Ucl – Chargée De Cours Temporaire
- Anne Englert Formation Ulb À La Psychothérapie Enfant, Ifisam, Gecfappe, Gercepea – Formatrice
- Christophe Morrone Haute Ecole De La Province De Liège – Enseignant
- Dominique Giovannangeli Haute École De La Province De Liège – Professeur De Psychopathologie
- Franciane Jeuniaux Haute Ecole Léon-Eli Troclet – Enseignante
- Alain Marteaux Haute École Louvain En Hainaut (HELHa) – Enseignant/Formateur En Psychothérapie Systémique
- Mari Carmen Rejas Martin Ifel – Formatrice
- Romano Scandariato Ifisam – Formateur
- Arlette Lecoq Maître De Conférences Ulg – Psychiatre, Psychanalyste

- Isabel D’hont Pc Sint-Jozef Pittem – Psychotherapeut
- Trees Traversier Permanente Vorming Psychoanalytische Therapie Met Kinderen/Jongeren Ugent (PEV Ugent) – Vaste Lesgever
- Yohan De Schryver Promsoc Mons Borinage – Coordinateur Du Bachelier En Conseil Conjugal Et Familial
- Freek Delaruelle Psychiatrie – Orthopedagoog
- Julien Vandermast St Vincentius – Verantwoordelijke
- Patrick Martin-Mattera Uco – Pr.
- Abe Geldhof Ugent & Arteveldehogeschool – Enseignant
- Frédérique F. Berger Université Montpellier 3 – Chercheur Associé
- Emmanuelle Borgnis Desbordes Université Rennes 2 – Maitre De Conférences En Psychologie Clinique Et Psychopathologie
- Yves Cartuyvels Université Saint Louis – Bruxelles – Professeur
- Eric Fraiture Université Saint-Louis – Bruxelles – Assistant Chargé D’enseignement (psychologie)
- Mona Boutaleb Université Toulouse Jean Jaurès – Docteur En Psychopathologie Clinique
- Lieven Jonckheere Universiteit Gent / Programma Psychoanalytische Kliniek Gent – Docent / Docent
- Wouter Mareels Vormingsinstituut Van Het Gpp – Verantwoordelijke Van Een Vormingsseminarie
- Veroniek Knockaert Vormingsinstituut Voor Psychoanalyse En Psychotherapie – Verantwoordelijke Seminarie
- Valerie Van Ramsbeke – responsable GLEM neuropédiatrie et pédopsychiatrie